

EKSPERTYZA

Procedura Fast Track – przyspieszona legalizacja pobytu i pracy cudzoziemców w firmach

Ekspertyza przygotowana w projekcie **Obserwatorium DEI**.

Projekt realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

Wstęp.	3
Rozdział 1	
Analiza procedur Fast Track stosowanych w Finlandii, Holandii i Wielkiej Brytanii	4
Finlandia	4
Holandia	11
Wielka Brytania	23
Rozdział 2	
Geneza i podstawa prawna procedury Fast Track	29
Finlandia	29
Holandia	30
Wielka Brytania	31
Rozdział 3	
Ocena skuteczności procedury Fast Track	32
Finlandia	32
Holandia	34
Wielka Brytania	36
Podsumowanie	38

Wstęp

Dynamiczne zmiany na europejskich rynkach pracy oraz rosnąca konkurencja o wysoko wykwalifikowanych specjalistów sprawiają, że państwa członkowskie Unii Europejskiej poszukują coraz bardziej innowacyjnych i przyjaznych rozwiązań w zakresie procedur migracyjnych. Coraz częściej wprowadzane są mechanizmy tzw. fast track, które umożliwiają przyspieszone i przewidywalne procesy legalizacji pobytu i pracy cudzoziemców. Ich głównym celem jest stworzenie atrakcyjnych warunków dla inwestorów, przedsiębiorców oraz pracodawców, a także budowanie wizerunku państwa otwartego na globalne talenty.

W niniejszej ekspertyzie analizie poddano wybrane rozwiązania funkcjonujące w Finlandii, Holandii oraz Wielkiej Brytanii – państwach, które wprowadziły zróżnicowane modele przyspieszonej ścieżki dostępu do rynku pracy. Każdy z tych krajów, przy zachowaniu własnych uwarunkowań gospodarczych i prawnych, wypracował praktyki łączące interesy biznesu z kontrolą państwa nad procesami migracyjnymi. Przykłady te pozwalają wskazać potencjalne kierunki rozwoju dla Polski, zwłaszcza w kontekście planowanych zmian w polityce migracyjnej i potrzeby wzmocnienia konkurencyjności polskiego rynku pracy.

Rozdział 1

Analiza procedur Fast Track stosowanych w Finlandii, Holandii i Wielkiej Brytanii

Rozwiązania, często określane mianem procedur Fast Track, chociaż mają wspólny cel, którym jest uproszczenie i przyspieszenie legalizacji pobytu i pracy, to ich konstrukcja różni się w zależności od kraju.

Niniejsza ekspertyza opisuje zasady korzystania z procedury przyspieszonej w Finlandii, Niderlandach i Wielkiej Brytanii.

Finlandia

Opis procedury Fast Track

Na wstępie warto podkreślić, że w Finlandii funkcjonuje zasada jednego zezwolenia, które łączy ze sobą pozwolenie na pobyt z prawem do pracy. W Polsce procedura wygląda inaczej – dla pracownika przebywającego poza granicami Polski, pracodawca w pierwszej kolejności uzyskuje zezwolenie na pracę, a następnie cudzoziemiec, na jego podstawie, ubiega się o wizę legalizującą wjazd i pobyt. Obywatele państw objętych ruchem bezwizowym mogą co prawda wjechać bez wizy, jednak w praktyce korzystniejsze okazuje się posiadanie wizy krajowej, ponieważ umożliwia dłuższy pobyt. Po przyjeździe do Polski cudzoziemiec może ubiegać się o zezwolenie na pobyt czasowy, które w przypadku podjęcia pracy na terytorium Polski, jednocześnie daje prawo do pracy.

Model przyjęty w Finlandii oznacza natomiast, że wnioskodawca (cudzoziemiec) składa tylko jeden wniosek o zezwolenie na pobyt – niezależnie od podstawy, na jakiej się o nie ubiega. Prawo do pracy jest częścią decyzji pobytowej i wynika z kategorii wydanego zezwolenia.

Osoby, które chcą przeprowadzić się do Finlandii w celach zawodowych, zazwyczaj muszą uzyskać pozwolenie na pobyt w oparciu o jedną z kategorii zezwoleń na pobyt oparty na pracy. Co ważne, usługa Fast Track oferowana przez Fiński Urząd Imigracyjny (Finnish Immigration Service) jest dostępna dla wybranych kategorii pozwoleń związanych z wykonywaniem pracy.

Celem usługi Fast Track jest zapewnienie szybkiego procesu przyznawania zezwolenia na pobyt, a tym samym przyznawania prawa do pracy osobom, które spełniają określone wymagania. Oznacza to również skrócenie czasu od podjęcia decyzji o zatrudnieniu do momentu przybycia pracownika do Finlandii i rozpoczęcia pracy. Procedura Fast Track zakłada, że decyzja zostanie wydana w terminie dwóch tygodni od dnia złożenia wniosku.

Obcokrajowcy, którzy potrzebują wizy, aby wjechać do Finlandii, mają również możliwość ubiegania się o wizę (typ D) jednocześnie z wnioskiem o zezwolenie na pobyt. Wiza ta pozwala na podróż do Finlandii natychmiast po otrzymaniu pozytywnej decyzji o zezwoleniu na pobyt, bez konieczności oczekiwania na fizyczne wydanie karty pobytu i dostarczenie jej do punktu obsługi w kraju zamieszkania.

Co istotne, procedura Fast Track w Finlandii jest dostępna wyłącznie przy składaniu pierwszego wniosku o zezwolenie na pobyt i tylko wtedy, gdy wniosek ten składany jest poza granicami Finlandii. Wnioski o przedłużenie zezwolenia na pobyt muszą być natomiast składane bezpośrednio w Finlandii i nie podlegają procedurze przyspieszonej.

Interesujące jest również to, że osoby korzystające z procedury Fast Track w celu uzyskania zezwolenia na pobyt mają prawo do przyspieszonej obsługi także przy rejestracji adresu i miejsca zamieszkania w Fińskiej Agencji ds. Danych Cyfrowych i Ludnościowych (Finnish Digital and Population Data Services Agency – DVV). Dla potrzeb niniejszej ekspertyzy przedstawione informacje koncentrują się jednak na usługach Fast Track, świadczonych przez Fiński Urząd Imigracyjny.

Należy zauważyć, że chociaż w Finlandii istnieje prawie 30 różnych kategorii zezwoleń na pobyt opartych na pracy, usługa Fast Track jest dostępna tylko dla 5 z nich. Z usługi tej mogą korzystać tylko niektórzy specjaliści, w ramach jednej z następujących kategorii:

- Specjalista;
- Początkujący przedsiębiorca / założyciel startupu;
- Niebieska Karta UE;
- Specjalista lub menedżer w sektorze ICT (posiadający odpowiednie uprawnienia/licencję);
- Kadra kierownicza wyższego lub średniego szczebla.

Pod pewnymi warunkami usługa Fast Track jest również dostępna dla osób, które ubiegają się o zezwolenie na pobyt na podstawie więzi rodzinnych, pod warunkiem, że składają one wniosek w tym samym czasie co główny wnioskodawca, a główny wnioskodawca składa wniosek w oparciu o jedną z wyżej wymienionych kwalifikujących się kategorii.

W Finlandii kluczowym kryterium dla osób ubiegających się o zezwolenie na pobyt w ramach procedury Fast Track (które jednocześnie daje prawo do pracy), nie jest sektor czy branża, w której będą zatrudnione, lecz spełnienie wymogów zakwalifikowania do jednej z pięciu kategorii zezwoleń. Ponieważ usługa Fast Track obejmuje wyłącznie zezwolenia na poziomie specjalistycznym, istotne znaczenie ma również spełnienie wymogu minimalnego progu wynagrodzenia. Jeśli próg ten nie zostanie osiągnięty, wnioskodawca nie może uzyskać zezwolenia w ramach tych kategorii. Dla przykładu, w 2025 r. minimalne miesięczne wynagrodzenie wymagane do uzyskania specjalistycznego zezwolenia lub Niebieskiej Karty UE wynosi 3 827 EUR. W związku z tym procedura Fast Track nie jest obecnie dostępna dla pracowników fizycznych ani dla zawodów, które nie wymagają wyższych kwalifikacji.

W Finlandii procedura Fast Track wymaga aktywnego zaangażowania zarówno ze strony pracodawcy, jak i osoby ubiegającej się o zezwolenie.

W przypadku cudzoziemca ubiegającego się o zezwolenie na pobyt w ramach Fast Track, kolejne kroki są następujące:

Krok 1: Utworzenie konta w serwisie internetowym Fińskiego Urzędu Imigracyjnego EnterFinland

Aby złożyć wniosek w ramach usługi Fast Track, wnioskodawca musi najpierw założyć konto na portalu internetowym Fińskiego Urzędu Imigracyjnego EnterFinland.

Krok 2: Wypełnienie wniosku online i załączenie wszystkich wymaganych dokumentów

Osoby ubiegające się o wizę z krajów, które wymagają wizy lub ważnego zezwolenia na pobyt w celu wjazdu do Finlandii, mają również możliwość ubiegania się o wizę D, aby przyspieszyć wjazd do Finlandii. W przypadku dzieci towarzyszących, ubiegających się o wizę ze względu na więzi rodzinne, wymagany jest osobny wniosek – można go złożyć z konta EnterFinland głównego wnioskodawcy. Towarzyszący małżonek musi jednak założyć własne konto

EnterFinland i złożyć indywidualny wniosek. Wnioski te są powiązane z wnioskiem głównego wnioskodawcy za pomocą numeru identyfikacyjnego Fast Track, który jest automatycznie wysyłany pocztą elektroniczną po złożeniu wniosku głównego wnioskodawcy. Aby kwalifikować się do usługi Fast Track, małżonek musi złożyć wniosek w ciągu 2 dni od dnia złożenia wniosku głównego wnioskodawcy.

Przy usłudze Fast Track, wszystkie wymagane dokumenty muszą być dołączone w momencie składania wniosku. W przypadku ich braku, wniosek nie może być przetworzony w trybie Fast Track i będzie rozpatrywany w standardowym czasie. Wymóg ten jest szczególnie istotny w przypadku wniosków o zezwolenie na pobyt składanych przez członków rodziny – akty małżeństwa i urodzenia muszą być zawsze zalegalizowane, a w zależności od kraju wydania, przetłumaczone. Fiński Urząd Imigracyjny stosuje w tym zakresie surowe zasady, a uzyskanie takich dokumentów często bywa trudne i czasochłonne. Procedura Fast Track nie przewiduje wyjątków, co oznacza, że aby wnioski członków rodzin mogły zostać zakwalifikowane, wszystkie wymagane dokumenty muszą być już zalegalizowane i w razie potrzeby przetłumaczone przed złożeniem wniosku.

Krok 3: Płatność i formalne złożenie wniosku

Warunkiem koniecznym do skorzystania z procedury Fast Track jest opłacenie wniosku. Jeżeli dana osoba nie jest w stanie uiścić opłaty za wniosek kartą debetową lub kredytową, opłatę można uiścić podczas wizyty identyfikacyjnej, ale w takim przypadku wniosek nie będzie już kwalifikował się do skorzystania z usługi Fast Track. Warto dodać, że nie ma żadnych dodatkowych opłat za korzystanie z usługi Fast Track. Obowiązują tylko standardowe opłaty za złożenie wniosku o zezwolenie:

- 380 EUR dla specjalistów, Niebieskiej Karty UE, wniosków z sektora ICT i menedżerów;
- 450 EUR dla przedsiębiorców prowadzących działalność w formie startupu;
- 530 EUR za osobę będącą członkiem rodziny głównego wnioskodawcy.

Osoby ubiegające się o wizę D muszą uiścić dodatkową opłatę w wysokości 95 EUR (za osobę) oprócz opłaty za wniosek o zezwolenie na pobyt.

Krok 4: Umówienie się na wizytę i odbycie tzw. wizyty identyfikacyjnej

Wizyta identyfikacyjna musi zostać przeprowadzona w ciągu 5 dni roboczych od dnia złożenia wniosku. Jeśli termin ten nie zostanie dotrzymany, wnioskodawca traci prawo do skorzystania z procedury Fast Track. Warto jednak zauważyć, że władze udzieliły sprzecznych wskazówek co do tego, czy termin ten należy liczyć od dnia złożenia wniosku, czy od dnia następującego po jego złożeniu, stąd zaleca się odbycie tej wizyty jak najszybciej.

Krok 5: Wydanie decyzji

Po otrzymaniu pozytywnej decyzji wnioskodawca od razu uzyskuje prawo do pracy. Obywatele państw objętych ruchem bezwizowym mogą od razu podróżować do Finlandii, jeśli wybrali odbiór karty pobytu już na terenie Finlandii. Osoby, które potrzebują ważnej wize lub zezwolenia na pobyt, aby wjechać do Finlandii, mogą natychmiast wyjechać do kraju, jeśli złożyły wniosek o wizę D (która jest wydawana wraz z pozytywną decyzją) lub posiadają ważną wizę Schengen. W przeciwnym razie muszą pozostać w kraju swojego zamieszkania do momentu fizycznego otrzymania karty pobytu przed przyjazdem do Finlandii.

Po stronie **pracodawcy**, aby wziąć udział w procedurze Fast Track, konieczne jest spełnienie następujących kroków:

Krok 1: Potwierdzenie warunków zatrudnienia

Pracodawca musi potwierdzić warunki zatrudnienia za pośrednictwem internetowego portalu **EnterFinland for Employers** w ciągu 2 dni roboczych od momentu złożenia wniosku przez wnioskodawcę. Jeśli pracodawca nie dotrzyma tego terminu, wniosek nie będzie kwalifikował się do procedury Fast Track. Korzystanie z usługi Fast Track jest bezpłatne dla pracodawcy. Warto zauważyć, że pracodawca może upoważnić zewnętrzną firmę (np. dostawcę usług imigracyjnych) do wykonania tego kroku w jego imieniu za pośrednictwem portalu EnterFinland. Z drugiej strony, pracodawcy, którzy nie mają dostępu do tego internetowego portalu¹, (w tym firmy spoza Finlandii) nie mogą korzystać z procedury Fast Track, ponieważ potwierdzenie warunków zatrudnienia w systemie jest warunkiem niezbędnym do skorzystania z szybkiej ścieżki.

¹ Korzystanie z portalu Enter Finland dla pracodawców wymaga, aby pracodawca posiadał uprawnienia do korzystania z e-upoważnień Suomi.fi. Więcej informacji na stronie <https://www.suomi.fi/e-authorizations>.

Krok 2: Sprawdzenie i przechowywanie dokumentów dotyczących zezwolenia na pobyt

Obowiązkiem pracodawcy jest upewnienie się, że pracownik ma prawo do pracy w Finlandii. Pracodawca przed powierzeniem pracy musi uzyskać kopię karty zezwolenia na pobyt i przechowywać ją przez okres 2 lat od ustania stosunku pracy.

Warto wspomnieć, że Fiński Urząd Imigracyjny oferuje również certyfikację pracodawcom z siedzibą w Finlandii, którzy uzyskali co najmniej 10 zezwoleń w związku z wykonywaniem pracy (z czego co najmniej 3 są przedłużeniami) w okresie trzech lat. Certyfikat ten nie jest jednak wymagany do skorzystania z usługi Fast Track. Certyfikacja ta może być korzystna dla firm zatrudniających dużą liczbę cudzoziemców, jednak nie ma istotnego wpływu na samą procedurę Fast Track. Choć certyfikat został wprowadzony już w lutym 2023 r. (zgodnie z projektem HE 114/2022), nie cieszy się dużą popularnością – według oficjalnego rejestru uzyskały go zaledwie 64 podmioty (stan na 12 kwietnia 2025 r.).²

Podsumowując, możliwość skorzystania z usługi Fast Track zależy wyłącznie od wybranej kategorii wniosku o zezwolenie na pobyt oraz od zdolności wnioskodawcy i pracodawcy do dotrzymania wymaganych terminów i innych warunków proceduralnych. Należy pamiętać, że w przypadku niespełnienia któregokolwiek z wymogów Fast Track – na przykład jeśli wnioskodawca nie stawi się w punkcie obsługi w ciągu pięciu dni roboczych – wniosek będzie nadal rozpatrywany, jednak nie w ramach procedury przyspieszonej, lecz zgodnie ze standardową ścieżką rozpatrywania.

Czas trwania legalizacji pobytu i pracy w procedurze Fast Track

W ramach procedury Fast Track w Finlandii połączone pozwolenie na pobyt i pracę może być wydane w ciągu około 2 tygodni od daty złożenia wniosku (podczas gdy w Polsce standardowa procedura często wymaga kilku miesięcy z uwagi na konieczność najpierw uzyskania zezwolenia na pracę, a następnie wizy).

² <https://migri.fi/en/certified-employers>

Po przyjeździe, wymagane są dodatkowe lokalne rejestracje w Finlandii, ale nie opóźniają one istotnie rozpoczęcia pracy przez cudzoziemca. Jako uzupełnienie procesu legalizacji pobytu i pracy (uzyskania pozwolenia na pobyt), cudzoziemiec, aby móc otworzyć konto bankowe, otrzymywać wynagrodzenie oraz uzyskać dostęp do świadczeń z systemu zabezpieczenia społecznego, musi zazwyczaj dopełnić następujących formalności:

- zarejestrować adres zamieszkania, a w razie potrzeby także gminę w DVV, oraz złożyć wniosek o fiński numer identyfikacyjny, jeśli nie został jeszcze nadany;
- uzyskać tzw. kartę podatkową;
- zgłosić się do fińskiego systemu zabezpieczenia społecznego, jeśli ma to zastosowanie.

Różnice między procedurą zwykłą a procedurą Fast Track

Procedura Fast Track różni się od standardowej przede wszystkim pod względem szybkości rozpatrywania wniosków oraz sposobu organizacji wizyt w punktach obsługi. W przypadku osób korzystających z Fast Track cały proces jest znacznie uproszczony i przyspieszony, co pozwala na szybsze rozpoczęcie legalnej pracy i pobytu w Finlandii. Poniżej przedstawiono główne różnice w dwóch aspektach:

Czas rozpatrywania wniosku:

Wnioskodawcy korzystający z procedury Fast Track mogą spodziewać się decyzji w ciągu 1-2 tygodni od daty złożenia wniosku. Dotyczy to zarówno wnioskodawcy głównego, jak i członków rodziny, którzy podróżują razem – dla nich decyzja również zapada w tym samym, skróconym terminie.

W procedurze standardowej czas rozpatrywania liczony jest dopiero od momentu wizyty w punkcie obsługi w celu potwierdzenia tożsamości i wynosi od 1 do 3 miesięcy, w zależności od kategorii wniosku. Szacunkowo większość wnioskodawców otrzymuje decyzję w ciągu 2 tygodni do 1 miesiąca, choć w przypadku wniosków opartych na więzach rodzinnych przewidywany czas wynosi obecnie około 4 miesięcy, a maksymalnie do 9 miesięcy. W praktyce okres ten jest jednak zwykle krótszy, jeśli wniosek składany jest razem z wnioskodawcą głównym.

Dodatkowo, osoby korzystające z Fast Track mogą zdecydować się na przesyłkę karty pozwolenia na pobyt bezpośrednio do Finlandii, co pozwala zaoszczędzić 1–3 tygodnie w porównaniu z odbiorem dokumentu w punkcie obsługi za granicą.

Procedura wizyt w punkcie obsługi i odbiór dokumentów:

Jedną z kluczowych różnic między Fast Track a procedurą standardową jest szybkość wyznaczania terminu wizyty w punkcie obsługi w celu potwierdzenia tożsamości. W ramach Fast Track taka wizyta musi odbyć się w ciągu 5 dni od daty złożenia wniosku, co wymusza na punktach obsługi zapewnienie szybkiego terminu.

W przypadku procedury standardowej czas oczekiwania na wizytę zależy od dostępności terminów w danym punkcie obsługi, co w praktyce może znacząco wydłużyć czas rozpoczęcia procesu rozpatrywania wniosku.

Holandia

Opis procedury Fast Track

Ustawodawca w Holandii przyjął zupełnie inne wymagania i założenia. Procedura Fast Track jest tam dostępna dla firm posiadających status „uznanego sponsora” (recognized sponsor). W niniejszej ekspertyzie zostaną omówione między innymi warunki, jakie musi spełnić firma, aby uzyskać taki status. Na wstępie warto jednak zaznaczyć, że możliwe jest ubieganie się o zezwolenie na pobyt z prawem do pracy także bez posiadania tego statusu, jednak większość średnich i dużych przedsiębiorstw w Holandii decyduje się na jego uzyskanie ze względu na znacznie szybszy czas procesowania wniosku oraz niższe wymagania dotyczące składania niezbędnych dokumentów. W praktyce firmy posiadające status „uznanego sponsora” najczęściej wybierają zezwolenie dla tzw. „wysoko wykwalifikowanego pracownika” (kennismigrant), aby zatrudniać wysoko wykwalifikowanych specjalistów. Opcja ta jest dostępna wyłącznie dla uznanych sponsorów.

Aby dokładniej omówić procedurę Fast Track w Holandii, należy wyjaśnić pojęcie statusu „uznanego sponsora” (recognised sponsor). W istocie jest to system zaufanego pracodawcy, który pozwala Holenderskiemu Urzędowi Imigracyjnemu (Immigration and Naturalization Service – IND) na procesowanie wniosków o zezwolenia na pobyt w inny sposób niż standardowe wnioski. Status uznanego sponsora może być nadawany w różnych celach: edukacyjnym (dla instytucji edukacyjnych sponsorujących studentów), naukowym (dla instytucji edukacyjnych i badawczych), wymian międzynarodowych (dla biur au pair) oraz zatrudnienia (dla przedsiębiorstw). Niniejsza ekspertyza koncentruje się na procedurze uzyskania statusu uznanego sponsora w celu zatrudniania cudzoziemców.

W Holandii obowiązują dodatkowe przepisy dotyczące uznanych sponsorów (pracodawców). Z jednej strony regulacje te upraszczają wymagania dokumentacyjne zarówno dla pracodawców, jak i pracowników, z drugiej strony nakładają na sponsorujących pracodawców dodatkowe obowiązki związane z przestrzeganiem przepisów. Dzięki szczególnemu podejściu do wybranych pracodawców, IND może stosować uproszczoną procedurę rozpatrywania wniosków, co przekłada się na krótszy czas ich procesowania. Jednocześnie pracodawcy objęci statusem recognized sponsor ponoszą większą odpowiedzialność i podlegają zwiększonej liczbie losowych kontroli w celu bieżącego monitorowania przestrzegania przez nich przepisów, a moment kontroli przesuwa się z etapu weryfikacji przed wydaniem zezwolenia na etap zapewnienia ciągłej zgodności z przepisami po jego wydaniu. Jak wcześniej wskazano w niniejszej ekspertyzie, fińska procedura Fast Track jest zazwyczaj dostępna tylko dla określonych typów specjalistów, w tym osób ubiegających się o fińskie zezwolenie na pobyt jako specjalista, przedsiębiorca w startupie, posiadacz Niebieskiej Karty UE, specjalista lub menedżer w sektorze ICT oraz kadra kierownicza wyższego lub średniego szczebla. W Holandii, w przeciwieństwie do Finlandii, procedura ta może być stosowana przez wszystkich pracodawców posiadających status „uznanego sponsora”, który funkcjonuje w ramach standardowego systemu imigracyjnego dla wniosków o zezwolenie na pobyt i pracę. Uznani sponsorzy mogą składać wnioski o zezwolenia na pobyt z prawem do pracy w kategorii wysoce wykwalifikowanego pracownika (kennismigrant), a także korzystać z krótszych czasów procesowania i ograniczonych wymagań dokumentacyjnych przy innych typach wniosków, takich jak transfery wewnątrz korporacyjne czy Karty Niebieskie UE.

System oparty na instytucji recognized sponsor upraszcza oba aspekty procedury: prawo pobytu (pozwalające na legalny pobyt w Holandii) i prawo do pracy (pozwalające na legalne zatrudnienie w Holandii). Co ważne, przyspieszona procedura dotyczy nie tylko pracownika, ale również jego najbliższej rodziny, co ułatwia proces łączenia rodzin i ich wspólnego życia w Holandii.

W ramach tego systemu małżonek / partner i dzieci zatrudnionego cudzoziemca mogą zazwyczaj uzyskać pozwolenie na pobyt (i pracę) w Holandii w tym samym skróconym okresie, co główny wnioskodawca. Pod tym względem ta procedura (możliwość skorzystania przez członków rodziny głównego wnioskodawcy z procedury przyspieszonej) jest ona podobna do procedury stosowanej w Finlandii.

Jeśli chodzi o rodzaje pracowników czy branże objęte systemem, to należy podkreślić, że w przypadku uznanych sponsorów (na potrzeby zatrudniania cudzoziemców) nie występują żadne ograniczenia branżowe czy sektorowe. Każda firma, która spełnia kryteria kwalifikacyjne (opisane poniżej) może zostać uznany sponsorem – niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności. Holenderski Urząd Imigracyjny wskazuje następujące główne korzyści płynące z posiadania statusu uznanego sponsora do zatrudnienia:

- Szybsze rozpatrywanie wniosków (celem jest podjęcie decyzji w ciągu 2 tygodni zamiast 3 miesięcy).
- Ograniczone wymagania dotyczące składania dokumentów – uznani sponsorzy nie muszą dołączać tylu załączników do wniosku co standardowi wnioskodawcy. Na przykład przy składaniu wniosku o zezwolenie dla wysoce wykwalifikowanego pracownika (Highly Skilled Migrant) uznani sponsorzy nie są zobowiązani do przedstawiania IND żadnych dokumentów potwierdzających stosunek pracy.
- Możliwość składania wniosków online za pośrednictwem Portalu Biznesowego (Business Portal).
- Nie ma minimalnej ani maksymalnej liczby wniosków, które mogą być składane w ciągu roku – ani w przeliczeniu na pracodawcę, ani na sektor, ani w ramach jakichkolwiek innych ograniczeń.

Warto zauważyć, że rząd holenderski rozważał wykluczenie z programu firm, które głównie zajmują się obsługą płac / pełnią funkcję pracodawcy zarejestrowanego (employer of record). Do tej pory nie wprowadzono jednak żadnych konkretnych regulacji w tym zakresie.

Procedura Fast Track w Holandii składa się z kilku etapów:

Krok 1: Uzyskanie statusu uznanego sponsora

Firma lub organizacja ma prawo korzystać z procedury Fast Track przy ubieganiu się o zezwolenia na pobyt i pracę dopiero po uzyskaniu statusu uznanego sponsora (recognized sponsor) w IND. Szczegółowe informacje na temat wymagań koniecznych do uzyskania statusu uznanego sponsora zostaną przedstawione dalej w niniejszej ekspertyzie.

Krok 2: Selekcja kandydata i przygotowanie wniosku

Pracodawca musi wybrać kandydata w ramach rzetelnego procesu rekrutacyjnego. Nie jest to formalny test rynku pracy, jednak w ramach obowiązków pracodawcy konieczne jest przeprowadzenie procesu rekrutacyjnego, który zapewni dopasowanie kwalifikacji kandydata do konkretnego stanowiska (czyli nie może to być osoba przypadkowa). Szczegóły w tym zakresie znajdują się poniżej w sekcji “Obowiązek dochowania należytej staranności”.

Pracodawca zbiera również wszystkie niezbędne informacje dotyczące zatrudnienia – większość z nich powinna być zawarta w umowie o pracę lub ofercie pracy. Konieczne jest również posiadanie kopii paszportu pracownika oraz potwierdzenia, że nie był karany.³ Do obowiązków pracodawcy należy zapewnienie, że pracownik kwalifikuje się do uzyskania zezwolenia (posiada odpowiednie dokumenty), w tym również to, że otrzyma on odpowiednie wynagrodzenie.

Krok 3: Wnioskowanie przez sponsora

Uznany sponsor składa wniosek o zezwolenie na pobyt z prawem do pracy (oraz wizę wjazdową MVV,⁴ jeśli dana osoba pochodzi z kraju, który tego wymaga). Wniosek można złożyć elektronicznie do IND – jedynym dokumentem wymaganym do złożenia wniosku w tej formie jest kopia paszportu pracownika. Pozostałe informacje, takie jak dane dotyczące zatrudnienia, wynagrodzenia i niekaralności, są przekazywane w formie oświadczenia pracodawcy. Niemniej jednak, jeśli IND ma wątpliwości, może zwrócić się do pracodawcy o dokumenty źródłowe.

Krok 4: Procesowanie wniosku

IND traktuje wnioski składane przez uznanych sponsorów priorytetowo. Docelowy czas rozpatrywania wniosku wynosi 2 tygodnie od otrzymania kompletnego wniosku, choć w niektórych przypadkach może zostać wydłużony do 4 tygodni. Jeśli wymagana jest wiza MVV, pozytywna decyzja IND uruchamia proces wydania wizy przez holenderską ambasadę, co pozwala pracownikowi szybko ją uzyskać i przyjechać do kraju. Dzięki temu, że pracodawca posiada status uznanego sponsora, IND uznaje, że pozostałe warunki (np. dotyczące wykształcenia czy doświadczenia zawodowego) są spełnione na podstawie oświadczenia pracodawcy, co znacznie przyspiesza cały proces.

³ Przykład takiego potwierdzenia można znaleźć pod linkiem: <https://ind.nl/en/forms/7601.pdf>

⁴ MVV jest odpowiednikiem wizy wjazdowej typu D do strefy Schengen

Krok 5: Wydanie decyzji i wjazd pracownika do kraju

Po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku IND wydaje pracownikowi zezwolenie na pobyt (zazwyczaj na czas trwania umowy o pracę, maksymalnie do pięciu lat jeżeli jest to zezwolenie dla wysoko wykwalifikowanego migranta). Pracownik może następnie wjechać na terytorium Holandii (z wizą MVV, jeśli jest wymagana), aby rozpocząć pracę. W wielu przypadkach karta pobytu jest gotowa do odbioru zaraz po przyjeździe lub wkrótce po przyjeździe.

Krok 6: Formalności po przyjeździe

Po przyjeździe do Holandii pracownik musi zarejestrować się w gminie (urząd miasta) oraz odebrać kartę pobytu w biurze IND. Uznany sponsor ma obowiązek dalszego wywiązywania się ze swoich zobowiązań, w tym prowadzenia dokumentacji dotyczącej statusu pobytowego pracownika oraz informowania IND o wszelkich zmianach (np. o zakończeniu zatrudnienia).

Podsumowując, kluczowym i pierwszym krokiem, jaki musi wykonać firma lub organizacja, aby skorzystać z procedury Fast Track, jest uzyskanie statusu uznanego sponsora w IND. Dopiero wówczas pracodawca uzyskuje prawo do skorzystania z przyspieszonej procedury uzyskania zezwoleń na pobyt i pracę.

Kryteria uzyskania statusu uznanego sponsora

Należy podkreślić, że o status uznanego sponsora może ubiegać się każda firma, instytut badawczy czy instytucja edukacyjna działająca na terenie Holandii, niezależnie od branży, wielkości czy czasu działania. System ten został stworzony w celu wsparcia pracodawców zatrudniających wysoko wykwalifikowanych migrantów oraz instytucji goszczących studentów i naukowców z zagranicy, ale jest otwarty dla każdej organizacji, która chce sprowadzić do Holandii obywateli państw trzecich (spoza UE / EOG / Szwajcarii).

Aby zostać uznanym sponsorem, organizacja musi spełniać kryteria określone przez Holenderski Urząd ds. Imigracji i Naturalizacji – IND.

Główne kryteria, które firmy muszą spełnić to:

- Prawidłowa rejestracja w holenderskim rejestrze handlowym.
- Wykazanie stabilnej kondycji finansowej.

IND analizuje sprawozdania finansowe, biznesplany oraz inne dokumenty w celu potwierdzenia, że dana organizacja nie jest w stanie upadłości ani nie podlega wstrzymaniu płatności, a także że posiada środki na wypełnienie zobowiązań wobec sponsorowanych cudzoziemców. IND (w konsultacji z Holenderską Agencją Przedsiębiorczości) ocenia, czy organizacja posiada długoterminową zdolność do wywiązywania się ze swoich zobowiązań finansowych.

- Brak naruszeń przepisów imigracyjnych i prawa pracy

Firma nie może mieć w ostatnim czasie historii sankcji ani kar. Poważne naruszenia Ustawy o zatrudnianiu cudzoziemców lub Ustawy o cudzoziemcach w ostatnich latach mogą być uznane za oznakę braku wiarygodności. Definicja pojęcia „ostatnich” zależy od rodzaju sankcji. Na przykład kara za niedbalstwo nałożona przez organy podatkowe w ciągu czterech lat poprzedzających złożenie wniosku, lub cofnięcie statusu sponsora przez IND w ciągu pięciu lat poprzedzających nowy wniosek, będą negatywnie wpływać na ocenę wiarygodności firmy.

- Akceptacja Kodeksu Postępowania IND

Organizacje muszą przyjąć i zobowiązać się do weryfikacji spełnienia warunków do zatrudnienia każdego cudzoziemca, prowadzić rzetelną dokumentację dotyczącą umów i wynagrodzeń oraz zgłaszać istotne zmiany, takie jak zakończenie zatrudnienia czy obniżenie wynagrodzenia.

- Firmy działające jako płatnicy wynagrodzeń, pracodawcy zlecający zatrudnienie (employers of record) oraz pośrednicy, tacy jak agencje pracy tymczasowej, muszą dodatkowo zarejestrować się w Rejestrze Standardów Pracy (Labour Standards Register).

Organizacje muszą uiścić standardową opłatę w wysokości 4 866 EUR. Dla małych pracodawców zatrudniających nie więcej niż 50 pracowników (na całym świecie) obowiązuje niższa opłata – 2 432 EUR. Opłata musi zostać wniesiona w momencie składania wniosku i nie podlega zwrotowi w przypadku odmowy przyznania statusu przez IND.

Warunki niezbędne do uzyskania statusu uznanego sponsora można podzielić na ogólne i dodatkowe.

Jeśli chodzi o **ogólne warunki**, to w praktyce, aby stać się uznanym sponso-rem, firma musi wykazać, że jest wiarygodnym pracodawcą. Wymagane do-
kumenty/informacje obejmują zazwyczaj:

- Dokument z holenderskiego urzędu skarbowego potwierdzający, że wnio-
skodawca zapłacił wszystkie podatki od wynagrodzeń;
- Raporty roczne za ostatnie 3 lata, wykazujące zdrowy bilans oraz rachunek
zysków i strat.

Ponadto IND sprawdza rejestrację w Izbie Handlowej i ocenia, czy nie ma żad-
nych wątpliwości co do osób pełniących funkcje kierownicze w firmie.

Należy zauważyć, że w przypadku podmiotów istniejących krócej niż 3 lata,
wnioski są bardziej skomplikowane ze względu na ograniczoną lub całkowity
brak historii działalności, co utrudnia ocenę, czy mamy do czynienia z „rze-
telnym pracodawcą”. Gdy pracodawca działa krócej niż 1,5 roku, IND ocenia
uprawnienia do uzyskania statusu sponsora na podstawie trzech kryteriów:
(1) ciągłość działalności, (2) wypłacalność, (3) rzetelność. Jeżeli pracodaw-
ca istnieje lub prowadzi działalność dłużej niż 1,5 roku, ale krócej niż 3 lata, IND
może dokonać oceny na podstawie tych samych trzech kryteriów.

Warunki te zostały szczegółowo opisane poniżej:

(1) Ciągłość i (2) Wypłacalność: Ciągłość działalności oznacza, że organizacja
jest w stanie w długim okresie wywiązywać się ze wszystkich swoich zobowią-
zań finansowych. Wypłacalność oznacza, że organizacja posiada wystarczają-
cą stabilność finansową, aby radzić sobie w przypadku trudności finansowych.

IND może zwrócić się do Holenderskiej Agencji Przedsiębiorczości (Rijksdienst
voor Ondernemend Nederland – RVO) o wydanie opinii w sprawie ciągłości
i wypłacalności przedsiębiorstw. W przypadku startupów RVO stosuje system
punktowy. Można otrzymać maksymalnie 100 punktów, a do otrzymania pozy-
tywnej opinii wymagane jest minimum 50 punktów.

Rejestracja w Holenderskiej Izbie Handlowej (KvK):

Organizacja musi być prawidłowo zarejestrowana i prowadzić aktualne wpisy
w Izbie Handlowej – KvK. Wszelkie zmiany dotyczące udziałowców, struktu-
ry własności lub kontroli od momentu złożenia wniosku muszą być należy-
cie uwzględnione. Organizacja oraz jej właściciele lub członkowie zarządu nie
mogą być stroną postępowań dotyczących przejęć, wstrzymania płatności ani
postępowań upadłościowych.

Biznesplan:

Biznesplan musi jasno przedstawiać potencjał rynkowy oraz wskazywać unikalne cechy produktu lub usługi. Powinien zawierać zarówno jakościową, jak i ilościową analizę rynku, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki otoczenia biznesowego organizacji.

Organizacja:

Organizacja musi wykazać jasną i odpowiednią strukturę organizacyjną, wspartą kompetencjami w zakresie przedsiębiorczości, zarządzania oraz wiedzy merytorycznej związanej z działalnością.

Finansowanie:

Organizacja musi wykazać zdolność do przetrwania trudności finansowych w perspektywie trzyletniej. Prognozy obrotów muszą być uzasadnione i zgodne z potencjałem rynkowym. Prognozy przepływów pieniężnych z faktycznej działalności biznesowej powinny być dodatnie przez cały trzyletni okres.

(3) Rzetelność: IND może odrzucić wniosek o nadanie statusu uznanego sponsora, jeśli nie zostanie wystarczająco wykazana integralność organizacji. W tym celu IND bada m.in., czy organizacja, członkowie zarządu oraz inne osoby (prawne lub fizyczne) nie mają historii kryminalnej. W razie potrzeby IND może zażądać zaświadczenia o niekaralności (Verklaring Omtrent het Gedrag – VOG).

IND sprawdza również, czy organizacja, członkowie zarządu i inne osoby (prawne lub fizyczne) nie otrzymali kar pieniężnych na podstawie:

- Ustawy o cudzoziemcach (Vw),
- Ustawy o zatrudnianiu cudzoziemców (Wav),
- Ustawy o minimalnym wynagrodzeniu (WML).

Dodatkowo weryfikowane jest, czy organizacja nie została objęta karami podatkowymi, nie ogłosiła upadłości ani nie pozostaje pod nadzorem syndyka. W takich przypadkach lub jeśli IND ma inne wątpliwości co do integralności organizacji, może zażądać dodatkowych informacji.

Podsumowując, IND uzna organizację za nierzetelną w następujących sytuacjach:

- organizacja lub jej podmioty powiązane ogłosiły upadłość trzykrotnie w roku poprzedzającym wniosek;
- organy podatkowe nałożyły karę za niedbalstwo w ciągu ostatnich 4 lat;
- organizacja otrzymała 3 lub więcej kar administracyjnych w ciągu ostatnich 4 lat (w tym na podstawie Vw, Wav i WML);
- IND cofnęło uznanie organizacji jako rzetelnego sponsora w ciągu ostatnich 5 lat.

Jeśli chodzi o dodatkowe wymagania, organizacje prowadzące działalność w zakresie płacenia wynagrodzeń (payrolling), świadczenia usług pracodawcy zewnętrznego (employer of record), agencje pracy tymczasowej lub agencje rekrutacyjne muszą być wpisane do rejestru Fundacji Standaryzacji Pracy (Stichting Normering Arbeid – SNA). Uzyskanie tego certyfikatu jest warunkiem wydania pozytywnej decyzji przez IND w sprawie statusu recognized sponsor.

Ponadto, jeśli organizacja jest zobowiązana do przestrzegania kodeksu postępowania ustanowionego wewnątrz firmy, musi stale go respektować.

Można również wskazać wyjątki od dodatkowych weryfikacji. Jeśli organizacja istnieje krócej niż 1,5 roku, ale jest nieprzerwanie własnością i pod kontrolą holenderskiej spółki matki, która spełnia wymóg działalności powyżej 1,5 roku, lub jeśli oddział firmy jest częścią zagranicznej spółki, a Holenderska Agencja ds. Inwestycji Zagranicznych (NFIA) była zaangażowana w decyzję o inwestycji w Holandii, dodatkowe kontrole dotyczące ciągłości, wypłacalności i rzetelności mogą być w większości przypadków pominięte, gdyż NFIA już dokonała takich ocen.

Co istotne, po uzyskaniu statusu recognized sponsor, pracodawcy zobowiązują się do wypełniania następujących obowiązków:

- **Obowiązek informacyjny** – zgłaszanie do IND wszelkich istotnych zmian dotyczących pracownika w terminie 4 tygodni od zaistnienia zmiany;
- **Obowiązek prowadzenia dokumentacji** – prowadzenie dokumentacji pracowników objętych sponsoringiem przez okres do 5 lat po zakończeniu zatrudnienia (w tym paski płac, potwierdzenia płatności, umowy itp.);
- **Obowiązek dochowania należytej staranności** – informowanie pracowników o ich prawach i obowiązkach w Holandii oraz zapewnienie rzetelnego procesu rekrutacyjnego, w tym dopasowania kandydata do stanowiska (nie jest to test rynku pracy, lecz ogólny wymóg mający na celu zapobieganie nadużyciom, np. zatrudnianiu przypadkowych osób).

W obszarze kontroli można zaobserwować pewien trend – w ostatnich latach IND coraz częściej egzekwuje przestrzeganie tych obowiązków i regularnie przeprowadza losowe kontrole pracodawców posiadających status recognized sponsor. Podczas takiej kontroli pracodawca zazwyczaj musi przedstawić następujące dokumenty dotyczące pracowników wybranych do audytu:

- kopię karty pobytu z prawem do pracy;
- kopię paszportu;
- kopie umów o pracę;
- kopie wszystkich odcinków wypłaty od początku zatrudnienia w Holandii;
- zestawienie płac z ostatnich 12 miesięcy, potwierdzające wypłatę wynagrodzenia;
- dowody potwierdzające rzetelny proces rekrutacji (np. CV i dokumentacja wewnętrzna opisująca proces rekrutacji);
- dowód, że pracownik został poinformowany o swoich prawach i obowiązkach wynikających z posiadania zezwolenia na pobyt.

Dokumenty te zazwyczaj należy przedstawić w ciągu 2 tygodni, a niedopełnienie tego obowiązku skutkuje zazwyczaj karą. Kary mogą wynosić do 1 500 EUR za każde naruszenie.

Czas weryfikacji kwalifikacji firmy do korzystania z procedury Fast Track

W Holandii, po złożeniu przez firmę wniosku o przyznanie statusu uznanego sponsora, IND ma 90 dni na podjęcie decyzji w sprawie wniosku. 90-dniowy ustawowy czas rozpatrzenia rozpoczyna się od momentu zarejestrowania wniosku przez IND i opłacenia przez wnioskodawcę kosztów administracyjnych. Czas ten może zostać wydłużony, jeśli IND będzie wymagać dostarczenia dodatkowych informacji lub jeśli w opiniowanie wniosku zostanie zaangażowana Holenderska Agencja Przedsiębiorczości (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland – RVO), np. w kwestii ciągłości działalności i wypłacalności firmy składającej wniosek.

Czas trwania statusu Fast Track

Status uznanego sponsora jest zasadniczo przyznawany na czas nieokreślony i nie wygasa po określonym czasie. Po jego uzyskaniu firma pozostaje uznanym sponsorem, pod warunkiem że nadal spełnia wymagane warunki. Nie istnieje obowiązek corocznego odnawiania tego statusu, który nie wygasa automatycznie po określonym okresie.

Jednak w przypadku zmian w rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej, IND może wymagać dodatkowych warunków, takich jak uzyskanie wspomnianego wcześniej certyfikatu SNA.

Firma (jej nazwa) jest wpisywana do publicznego rejestru uznanych sponsorów prowadzonego przez IND na czas nieokreślony. Istotne jest, że warunkiem utrzymania statusu jest nie tylko przestrzeganie obowiązków sponsora opisanych we wcześniejszej części ekspertyzy, ale także aktywne korzystanie z procedury Fast Track. Jeśli firma przez dłuższy czas nie korzysta z tej procedury (zwykle okres ten wynosi ponad trzy lata), IND sprawdza czy firma ma konkretne plany ponownego użycia Fast Track. Jeśli okaże się, że takich planów nie posiada, status uznanego sponsora zostaje cofnięty.

Status można również utracić, jeśli firma przestaje spełniać wymagania lub narusza swoje obowiązki. IND monitoruje sponsorów po nadaniu im statusu – poprzez kontrole lub audyty – w celu weryfikacji ich wiarygodności. Na przykład, jeśli firma ogłosi upadłość lub okaże się, że przedłożyła fałszywe informacje, IND może zawiesić lub całkowicie pozbawić ją statusu uznanego sponsora.

Dodatkowo sponsor może zrezygnować ze statusu z własnej inicjatywy – na przykład, jeśli firma nie zamierza już zatrudniać cudzoziemców, może wycofać się z programu. Jednak sytuacja taka zdarza się dość rzadko. Podobnie w przypadku fuzji lub przejęcia, jeśli podmiot przestaje istnieć, status sponsora zostaje cofnięty.

Publiczny rejestr IND jest listą aktualizowaną na bieżąco. Jeśli sponsor zostanie usunięty – czy to w wyniku sankcji, czy na własny wniosek – od tego momentu traci dostęp do procedury Fast Track. Nie istnieje rutynowy proces odnawiania statusu, porównywalny z licencją. Status uznanego sponsora przyznawany jest jednokrotnie, a w przypadku jego utraty procedura uzyskania statusu musi zostać przeprowadzona od nowa w całości.

Czas trwania legalizacji pobytu i pracy w procedurze Fast Track

Co do zasady, Holenderski Urząd ds. Imigracji i Naturalizacji (IND) ustalił dwutygodniowy termin na wydanie zezwolenia na pobyt i pracę w ramach procedury przyspieszonej. Ta wspólna procedura, przeprowadzona w ramach programu MoMi (2013), prowadzi do wydania decyzji zarówno w sprawie prawa legalnego pobytu, jak i prawa do pracy na terytorium Holandii. Niemniej jednak termin ten nie jest zapisany w holenderskim prawie imigracyjnym ani w aktach wykonawczych – można go znaleźć jedynie w uzasadnieniu do ustawy (Memorie

van Toelichting). W praktyce celem jest zatem podjęcie decyzji w ciągu dwóch tygodni, ale termin ten nie jest prawnie wiążący i nie może być egzekwowany, jeżeli organy imigracyjne nie są w stanie go dotrzymać. Regularny czas przetwarzania zależy od rodzaju aplikacji. Standardowy czas rozpatrywania wniosku wynosi trzy miesiące.

Niezależnie od dwutygodniowego terminu obowiązującego w procedurze Fast Track, każdy wnioskodawca, który potrzebuje ważnej wizy wjazdowej (MVV), aby wjechać do Holandii, musi przejść dodatkową procedurę w holenderskiej placówce dyplomatycznej za granicą. Procedura ta za granicą ma zastosowanie niezależnie od procedury Fast Track wynikającej z posiadania statusu uznanego sponsora przez holenderskie przedsiębiorstwo. Czas procesowania zależy od dostępności terminu i stopnia skomplikowania sytuacji danej osoby, jednak w większości przypadków ogólny czas procesowania wniosku wynosi dwa tygodnie.

Różnice między procedurą zwykłą a procedurą Fast Track

Główne różnice między procedurą standardową a procedurą dla uznanych sponsorów to: mniejsza liczba wymaganych dokumentów do wniosku (tylko kopia paszportu wnioskodawcy), krótszy czas rozpatrywania (2 tygodnie zamiast 3 miesięcy), dostęp do kategorii Wysoko Wyspecjalizowany Migrant oraz dodatkowe obowiązki prawne po stronie pracodawcy.

Holenderska firma, która nie może skorzystać z procedury Fast Track, musi złożyć wszystkie istotne dokumenty potwierdzające powód złożenia wniosku oraz zdolność do bycia sponsorem już w momencie składania wniosku. W związku z tym ustawowy czas rozpatrzenia wniosku wynosi 3 miesiące od momentu jego złożenia.

Wielka Brytania

Opis procedury Fast Track

W Wielkiej Brytanii funkcjonuje system, który można określić jako komercyjny model przyspieszonego rozpatrywania wniosków imigracyjnych. W odróżnieniu od Finlandii i Holandii, w Wielkiej Brytanii możliwość skorzystania z procedury Fast Track zależy głównie od wniesienia odpowiedniej opłaty, pod warunkiem że dana kategoria wniosku oraz okoliczności jego składania (wniosek składany w kraju lub z zagranicy) na to pozwalają.

Podobnie jak w Finlandii i Holandii, sektor, w którym zatrudniony jest cudzoziemiec, nie ma znaczenia dla możliwości skorzystania z brytyjskiej procedury Fast Track. Usługa Fast Track może być stosowana do niemal wszystkich typów wiz, z pewnymi wyjątkami w określonych sytuacjach. Na przykład osoby towarzyszące głównemu wnioskodawcy co do zasady mogą z niej korzystać, jednak w przypadku ubiegania się o wizę za pośrednictwem aplikacji IDV (Identity Verification Application) używanej przez UK Visas & Immigration – UKVI w Wielkiej Brytanii, opcja ta nie jest dla nich dostępna. Warto podkreślić, że w takich przypadkach wciąż istnieją alternatywne sposoby postępowania, np. wybór standardowej procedury biometrycznej, która może obejmować usługę fast track za dodatkową opłatą.

Rodzaje wiz, które kwalifikują do skorzystania z szybkiej ścieżki, są publicznie ogłaszane na rządowej stronie internetowej. Informacje dostarczone przez UKVI obejmują kwalifikujący się rodzaj wizy, wniosek i lokalizację. Poniżej znajdują się przykłady kwalifikujących się wniosków wizowych:⁵

⁵ <https://www.gov.uk/faster-decision-visa-settlement/eligible-visas-when-applying-inside-the-uk>

	Spotkanie UKVCAS: w ciągu 5 dni roboczych	Spotkanie w UKVCAS: następny dzień roboczy	Aplikacja ID: w ciągu 5 dni roboczych	Aplikacja ID: następny dzień roboczy
Wiza studencka dla dzieci	Tak	Tak	Tak	Tak
Wiza rodzinna	Nie	Tak	Nie	Nie
Wiza Global Talent	Tak	Tak	Tak	Tak
Wiza dla absolwentów	Tak	Tak	Tak	Nie
Absolwent przedsiębiorczości	Tak	Tak	Nie	Nie
Absolwent stażysta – wiza Global Business Mobility	Tak	Tak	Tak	Tak
Wiza dla pracowników służby zdrowia i opieki	Tak	Tak	Tak	Tak
Wiza indywidualna o wysokim potencjale	Tak	Tak	Tak	Tak
Wiza BNO do Hongkongu	Tak	Tak	Tak	Tak
Wiza założyciela innowatora	Tak	Tak	Nie	Tak
Wizy wewnątrzzakładowe	Tak	Tak	Nie	Nie

W przypadku wniosków składanych poza terytorium Wielkiej Brytanii przy wykorzystaniu aplikacji biometrycznej, informacje należy sprawdzać na stronach internetowych centrów wizowych. Centra wizowe to podmioty trzecie, które w imieniu UKVI pobierają dane biometryczne oraz dokumenty od wnioskodawców. UKVI korzysta z usług dwóch firm – VFS oraz TLS. Każdy kraj współpracuje z jedną z nich, nigdy z obiema jednocześnie.

Warto również zaznaczyć, że cudzoziemcy przybywający z krajów, dla których wymagane są dodatkowe kontrole bezpieczeństwa, nie mają możliwości skorzystania z procedury Fast Track. Może się to różnić w zależności od kraju, a strona internetowa Centrum Obsługi Wniosków Wizowych (VAC) obsługująca dany kraj zazwyczaj zawiera najbardziej aktualne informacje.

Wnioskodawcy z krajów, w których VFS działa jako partner UKVI w zakresie pobierania danych biometrycznych, mogą sprawdzić dostępność usługi Fast Track dla danego kraju na globalnej stronie internetowej VFS. Opcja Fast Track jest zależna od kraju i nie ma charakteru standardowego na całym świecie.⁶

⁶ <https://www.vfsglobal.com/en/individuals/index.html>

Z drugiej strony, wnioskodawcy z krajów, w których TLS działa jako partner UKVI w zakresie gromadzenia danych biometrycznych, mogą sprawdzić dostępność usługi Fast Track na stronie internetowej TLS dla danego kraju.⁷

Sam proces, w tym etapy składające się na procedurę Fast Track, będzie się różnił w zależności od tego, czy wniosek jest składany z terytorium Wielkiej Brytanii, czy spoza Wielkiej Brytanii.

Na tej podstawie można wyróżnić następujące procesy:

Osoby ubiegające się o wizę spoza Wielkiej Brytanii korzystające z procedury biometrycznej

Wnioskodawcy składający tzw. wnioski biometryczne z zagranicy mogą skorzystać z usługi Fast Track, wykupując ją w Centrum Obsługi Wniosków Wizowych (VAC). Procedura wygląda następująco:

1. opłacenie składki zdrowotnej IHS (Immigration Health Surcharge) odblokuje dostęp do opcji trybu rozpatrywania wniosku,
2. na początkowym etapie dostępna jest wyłącznie ścieżka standardowa, wymagająca uiszczenia standardowej opłaty wizowej,
3. następnie należy dostarczyć dokumenty i dane biometryczne za pośrednictwem systemu rezerwacji wizyt (VFS lub TLS),
4. podczas umawiania wizyty wnioskodawcy oferowana jest możliwość wyboru usług dodatkowych,
5. opcja Fast Track działa jako usługa dodatkowa i jest uruchamiana poprzez wniesienie dodatkowej opłaty.

Osoby ubiegające się o wizę spoza Wielkiej Brytanii korzystające z aplikacji IDV (dla posiadaczy paszportów biometrycznych UE)

Wnioskodawcy korzystający z aplikacji IDV mogą uzyskać dostęp do usługi Fast Track bezpośrednio poprzez formularz wizowy online, bez konieczności zakupu tej opcji u zewnętrznego dostawcy. Procedura przebiega następująco:

⁷ <https://www.tlscontact.com/en/>

1. Wnioskodawca opłaca składkę zdrowotną IHS (Immigration Health Surcharge) w ramach formularza wizowego. Po dokonaniu płatności system przekierowuje do wyboru trybu rozpatrywania wniosku.
2. System wyświetla kilka dostępnych trybów, zazwyczaj Standard, Priority, a w niektórych przypadkach również Super Priority.
3. Wybrana opcja determinuje zarówno czas rozpatrzenia wniosku, jak i wysokość opłaty.
4. Następnie dokonywana jest jedna łączna płatność, obejmująca opłatę wizową oraz – jeśli dotyczy – dopłatę za usługę priorytetową.

Osoby ubiegające się o wizę w Wielkiej Brytanii (zarówno biometrycznie, jak i za pośrednictwem aplikacji IDV)

Wnioskodawcy składający aplikację z terytorium Wielkiej Brytanii mogą skorzystać z usługi priorytetowej bezpośrednio poprzez formularz wizowy online, bez konieczności korzystania z usług podmiotów trzecich. Procedura wygląda następująco:

1. Opłacenie składki zdrowotnej IHS (Immigration Health Surcharge) podczas składania wniosku odblokowuje możliwość wyboru trybu rozpatrywania wniosku.
2. System wyświetla kilka dostępnych trybów, najczęściej Standard, Priority, a w niektórych przypadkach również Super Priority.
3. Ostatnim etapem jest dokonanie jednej łącznej płatności, obejmującej zarówno opłatę wizową, jak i – w przypadku wyboru – dopłatę za usługę priorytetową.

Jeżeli wniosek zostanie odrzucony, opłata za usługę Priority nie podlega zwrotowi. W przypadku, gdy nie zostanie przesłany kompletny zestaw dokumentów, w większości przypadków Home Office skontaktuje się z osobą wnioskującą, prosząc o dostarczenie brakujących dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku.

Czas trwania legalizacji pobytu i pracy w procedurze Fast Track

W przypadku wniosków wizowych do Wielkiej Brytanii dostępne są dwie opcje przyspieszonego rozpatrywania – zarówno dla wniosków składanych w kraju, jak i za granicą. Standardowa procedura Fast Track (znana jako Priority) kosztuje 500 GBP i pozwala uzyskać decyzję w ciągu 5 dni roboczych. Natomiast super Fast Track (znana jako Super Priority), w cenie 1 000 GBP, ma na celu wydanie decyzji w ciągu 1 dnia roboczego.

Jeżeli chodzi o wizy rodzinne, procedury różnią się w zależności od miejsca składania wniosku. Dla wniosków składanych poza Wielką Brytanią dostępna jest usługa priorytetowa w cenie 500 GBP, w ramach której decyzja wydawana jest w ciągu 30 dni roboczych. Standardowy czas rozpatrywania w tej kategorii wynosi do 6 miesięcy.

Dla wniosków składanych na terenie Wielkiej Brytanii możliwe jest jedynie skorzystanie z super Fast Track (1 000 GBP), który zapewnia decyzję w ciągu 1 dnia roboczego. W tym przypadku standardowy czas rozpatrywania wynosi 8 tygodni. Usługa priorytetowa nie jest dostępna dla wniosków rodzinnych składanych w kraju.⁸

Różnice między procedurą zwykłą a procedurą Fast Track

Jedyną różnicą pomiędzy standardowym trybem a Fast Track w Wielkiej Brytanii jest opłata za usługę fast Track, a w konsekwencji priorytetowe wydanie decyzji.

Podsumowując, można stwierdzić, że procedura Fast Track w różnych krajach różni się znacząco pod względem kryteriów, które należy spełnić, aby móc z niej skorzystać. W Finlandii dostęp do niej zależy od rodzaju wniosku oraz spełnienia formalnych warunków, a firmy spoza kraju są z niej wyłączone. W Holandii konieczne jest uzyskanie statusu recognized sponsor, niezależnie od branży, przy spełnieniu wymagań formalnych i finansowych. W Wielkiej Brytanii Fast Track opiera się na dodatkowej opłacie (500 – 1 000 GBP), bez wymogów branżowych czy sponsorskich – kluczowy jest wybór odpowiedniej usługi przyspieszonej.

8 <https://www.gov.uk/government/publications/visa-regulations-revised-table/home-office-immigration-and-nationality-fees-9-april-2025>

Poniższa tabela przedstawia główne różnice między procedurą standardową a procedurą Fast Track w poszczególnych krajach:

Kraj	Standardowa Procedura	Procedura Fast Track	Główne różnice
Finlandia	1–3 miesiące (czas rozpatrywania liczony od wizyty w punkcie obsługi). W przypadku wniosków opartych na więzach rodzinnych: zwykle 4–9 miesięcy.	1–2 tygodnie (czas liczony od daty złożenia wniosku). Członkowie rodziny również otrzymują decyzję w ciągu 2 tygodni.	Szybsza decyzja, wcześniejsze rozpoczęcie procedury, termin wizyty w punkcie obsługi w ciągu 5 dni, możliwość dostarczenia karty pobytowej bezpośrednio do Finlandii (oszczędność 1–3 tygodni).
Holandia	3 miesiące (przy złożeniu wszystkich wymaganych dokumentów).	2 tygodnie przez uznanego sponsora.	Wymagana tylko kopia paszportu, szybsze rozpatrzenie wniosku, dostęp do kategorii „Highly Skilled Migrant”, dodatkowe obowiązki prawne dla firm.
Wielka Brytania	Wnioski składane za granicą: 3 tygodnie. Wnioski składane w kraju: 8 tygodni. Wizy rodzinne: do 6 miesięcy w przypadku wniosków składanych za granicą / 8 tygodni w kraju.	Priority: 5 dni roboczych (500 GBP). Super Priority: 1 dzień roboczy (1 000 GBP).	Płatna opcja przyspieszenia znacząco skraca czas rozpatrzenia wniosku w porównaniu do standardowej procedury.

Rozdział 2

Geneza i podstawa prawna procedury Fast Track

Finlandia

Usługa Fast Track została uruchomiona 6 czerwca 2022 r. Nie jest regulowana przepisami prawa – w istocie stanowi obietnicę jakości świadczonej usługi (tzw. service level promise) wydaną przez Fiński Urząd Imigracyjny, opracowaną we współpracy z fińskimi ambasadami. Najnowsze wytyczne dotyczące tej polityki są dostępne na stronie internetowej Fińskiego Urzędu Imigracyjnego.⁹

Wprowadzenie procedury Fast Track było częścią szerokiej reformy prawa i praktyk migracyjnych zainicjowanej przez rząd Sanny Marin, byłej premier Finlandii. Zarówno Fast Track, jak i wspomniana w tym kontekście krajowa wiza kategorii D, były częścią szeregu zmian mających ułatwić migrację, szczególnie dla specjalistów i wysoko wykwalifikowanych ekspertów, o których konkurują kraje na całym świecie. Rząd Petteriego Orpo kontynuuje tę politykę w ramach zaktualizowanego programu **Talent Boost (2023–2027)**, którego celem jest wspieranie migracji związanej z pracą oraz edukacją.¹⁰

Usługa Fast Track została wprowadzona w oparciu o współpracę licznych organów publicznych, zgodnie z treścią rządowego projektu ustawy **HE 122/2021 vp**¹¹ dotyczącego zmian legislacyjnych wprowadzających nową wizę kategorii D, ściśle powiązaną z usługą Fast Track.

Zgodnie z informacjami zawartymi w uzasadnieniu tego projektu ustawy, we wrześniu 2020 r. powołano grupę roboczą w celu zbadania, czy usługę Fast Track można uruchomić już w następnym roku. Grupa robocza działała w ramach współpracy różnych instytucji i organów administracyjnych, w tym przedstawicieli:

- Ministerstwa Gospodarki i Zatrudnienia,
- Ministerstwa Spraw Zagranicznych,
- Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,

⁹ <https://migri.fi/en/fast-track>

¹⁰ <https://tem.fi/en/-/ministerial-working-group-approves-revised-talent-boost-programme-on-work-based-and-education-based-immigration-for-2023-2027>

¹¹ https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_122+2021.aspx

- Ministerstwa Edukacji i Kultury,
- Ministerstwa Finansów,
- Fińskiego Urzędu Imigracyjnego,
- Fińskiej Straży Granicznej, oraz
- Business Finland (rządowej organizacji zajmującej się finansowaniem innowacji oraz promocją handlu, podróży i inwestycji).

Dodatkowo prowadzono dialog z przedstawicielami środowisk biznesowych, władz lokalnych oraz innymi interesariuszami. W ramach usługi Fast Track opracowano plan działania mający na celu przyspieszenie procesu składania wniosków i relokacji w przypadku zezwoleń na pobyt oraz przeprowadzki specjalistów, przedsiębiorców startupowych i ich rodzin.

Wiza D (zaproponowana w projekcie HE 122/2021 vp) była jednym z elementów tego planu działania – miała przyczynić się do przyspieszenia całego procesu relokacji.

Zgodnie z komunikatem opublikowanym 1 czerwca 2022 r. przez Departament Pracy, Migracji i Integracji Ministerstwa Gospodarki i Zatrudnienia, na przygotowanie usługi Fast Track pozyskano dofinansowanie z Unii Europejskiej.¹²

Holandia

Procedura Fast Track w ramach systemu uznanego sponsora (recognized sponsor) została wdrożona w ramach szeroko zakrojonej reformy polityki migracyjnej z dniem 1 czerwca 2013 r., w wyniku której w Holandii weszła w życie ustawa o nowoczesnej polityce migracyjnej (MoMi). System uznanych sponsorów był kluczowym elementem tej reformy.

Podstawą prawną procedury przyspieszonej jest ustawa o cudzoziemcach z 2000 r., zmieniona przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, a także akty wykonawcze, w tym dekret w sprawie cudzoziemców i wytyczne wykonawcze.

Zasadniczo ustawa o nowoczesnej polityce migracyjnej stworzyła ramy prawne dla zaufanych organizacji, które mogą bezpośrednio sponsorować wnioski o wizę wjazdową (MVV) i zezwolenie na pobyt z prawem do pracy, przenosząc odpowiedzialność z administracji publicznej na model wspólnej odpowiedzialności z udziałem pracodawców.

¹² <https://kotoutuminen.fi/-/pikakaista-nopeutta-erityisosaaajien-ja-kasvuuyrittajien-maahantuloa->

Celem MoMi (2013) było uproszczenie i przyspieszenie procesów imigracyjnych związanych z legalizacją pobytu i pracy w Holandii, w szczególności w celach związanych z zatrudnieniem i studiami. Akt ten włączył również wymogi dotyczące wizjazdowych (MVV) do jednej, zintegrowanej procedury, która wcześniej funkcjonowała jako odrębny proces.

Od 1 czerwca 2013 r. Holenderski Urząd ds. Imigracji i Naturalizacji (IND) jest uprawniony do wydawania zezwoleń na pobyt w ramach tej przyspieszonej procedury, na podstawie oświadczeń sponsora potwierdzających, że cudzoziemiec spełnia wszystkie wymagane warunki.

Wielka Brytania

W Wielkiej Brytanii usługa Fast Track funkcjonuje pod nazwą “Priority”. Usługi priorytetowe działają od 2013 r. i są opłacane w momencie składania wniosków. Zostały wprowadzone w czasie, gdy czasy oczekiwania często przekraczały standard 15 dni, a Home Office bywał krytykowany za opóźnienia. Usługi te pełnią także funkcję źródła przychodów dla UK Visas and Immigration. Są to płatne usługi przyspieszające proces rozpatrywania wniosków.

Dla uprawnionych wnioskodawców korzystających z aplikacji IDV lub składających wnioski z terytorium Wielkiej Brytanii opłata za usługę priorytetową może być wniesiona razem z opłatą wizową podczas składania wniosku. Natomiast w przypadku wnioskodawców spoza Wielkiej Brytanii, którzy nie mogą korzystać z aplikacji IDV, opcja priorytetowa jest wykupywana jako usługa dodatkowa na stronie internetowej Centrum Obsługi Wniosków Wizowych (VAC) w trakcie umawiania wizyty biometrycznej.

Podsumowując, należy zauważyć, że w Finlandii system Fast Track funkcjonuje od stosunkowo niedawna – został uruchomiony 6 czerwca 2022 r. w ramach szerszej reformy polityki migracyjnej i opiera się na jakościowym zaangażowaniu administracji, a nie na przepisach ustawowych. Dla porównania, w Holandii od 2013 roku funkcjonuje system uznanych sponsorów. W Wielkiej Brytanii usługi priorytetowe również istnieją od 2013 r., ale funkcjonują one jako płatne przyspieszone opcje rozpatrywania wniosków.

Rozdział 3

Ocena skuteczności procedury Fast Track

Finlandia

Można stwierdzić, że fińska usługa Fast Track działa bardzo sprawnie i realizuje swoje główne zadanie, jakim jest przyspieszenie i uproszczenie procesu uzyskiwania zezwoleń na pobyt.

Usługa Fast Track znacząco skraca całkowity czas procedury imigracyjnej w Finlandii, co jest wysoko cenione przez firmy, ponieważ pozwala im efektywnie relokować nowych pracowników i osoby delegowane w celu zaspokojenia pilnych potrzeb biznesowych. Ponieważ korzystanie z Fast Track nie wiąże się z dodatkowymi kosztami, wnioskodawcy zazwyczaj wybierają tę opcję, jeśli spełniają wymagane kryteria.

Gwarantowany czas rozpatrzenia wniosku w procedurze Fast Track wynosi maksymalnie 2 tygodnie, jednak zezwolenia na pobyt są zazwyczaj wydawane w ciągu jednego lub dwóch dni od wizyty identyfikacyjnej albo w ciągu około tygodnia od złożenia wniosku. Stanowi to znaczną poprawę w porównaniu z wcześniejszą praktyką. Należy zaznaczyć, że około pięć lat temu fiński urząd imigracyjny miał trudności z wydawaniem decyzji nawet w ustawowym trzymiesięcznym terminie.

Czas rozpatrywania wniosków dla specjalistów został również skrócony w przypadku procedury standardowej. Jest to w dużej mierze efektem większego wykorzystania automatyzacji przez fiński urząd imigracyjny przy przetwarzaniu wniosków imigracyjnych. Jednocześnie, aby zrównoważyć ten proces, urząd zwiększył poziom kontroli wymogów także w trakcie ważności zezwoleń na pobyt.

Ogólnie wprowadzenie usługi Fast Track oraz związanych z nią wniosków wizowych typu D w Finlandii można uznać za pozytywne, choć pewne wyzwania pozostają. Terminy w zakresie wypełnienia poszczególnych kroków są bardzo rygorystyczne (2 i 5 dni roboczych) i nie pozostawiają miejsca na elastyczność. Jeśli którykolwiek z tych terminów zostanie przekroczony, wniosek automatycznie przechodzi do procedury standardowej. Niektórzy pracodawcy – zwłaszcza ci, którzy mają bardzo ograniczony zespół HR i nie zlecili obsłu-

gi powiadomień o warunkach zatrudnienia – mają trudności z dotrzymaniem 2-dniowego terminu na ich złożenie.

Limit 5 dni roboczych na wizytę identyfikacyjną również może stanowić wyzwanie, ponieważ wielu wnioskodawców musi podróżować do innego miasta, aby odbyć taką wizytę. W skrajnych przypadkach konieczne jest uzyskanie wizy wjazdowej i podróż do innego kraju, aby wziąć udział w wizycie – co często oznacza, że wnioskodawca nie zdąży z wizytą w wymaganym czasie i wniosek jest składany do rozpatrzenia w procedurze standardowej.

Zdarza się również, że fiński urząd imigracyjny działa tak sprawnie, że karta pobytu dociera do punktu odbioru w Finlandii znacznie wcześniej, niż osoba ma czas się tam pojawić. Punkt obsługi przechowuje przesyłkę tylko przez dwa tygodnie, po czym odsyła ją z powrotem, co może powodować trudności w odbiorze karty lub ustaleniu sposobu jej odzyskania, jeśli została już odesłana.

Jednocześnie odnotowano, że czas rozpatrywania niektórych innych kategorii wniosków znacznie się wydłużył od wprowadzenia usługi Fast Track – najprawdopodobniej dlatego, że zasoby urzędu zostały skierowane na obsługę wybranych kategorii objętych tą usługą. Na przykład czas rozpatrywania wniosków o przedłużenie zezwoleń na pobyt w niektórych kategoriach, a w szczególności wniosków o pozwolenie na stały pobyt i obywatelstwo, uległ wydłużeniu. Obecnie szacowany czas rozpatrzenia wniosków o stały pobyt wynosi od 4 do 12 miesięcy, natomiast w przypadku obywatelstwa – aż 31 miesięcy.

Osoby relokujące się do Finlandii mogą spodziewać się sprawnego i pozytywnego początku w zakresie formalności imigracyjnych, ale mogą napotkać trudności w kolejnych etapach – szczególnie przy odnawianiu zezwoleń, uzyskiwaniu stałego pobytu lub obywatelstwa. Znacznie dłuższe czasy oczekiwania mogą mieć bardzo negatywny wpływ na sytuację osób – na przykład uniemożliwiać podróże, gdy poprzednie zezwolenie wygasa przed wydaniem nowego. W połączeniu z zaostreniem przepisów imigracyjnych, w tym kryteriów uzyskania stałego pobytu i obywatelstwa, które planuje obecny rząd, może to poważnie wpłynąć na atrakcyjność Finlandii jako miejsca dla wysoko wykwalifikowanych migrantów ekonomicznych. Zgodnie z propozycją rządu, obecne kryterium ciągłego okresu pobytu wymagane dla pozwolenia na stały pobyt byłoby w niektórych przypadkach wydłużone z czterech do sześciu lat. Na podstawie sześciu lat pobytu w przyszłości pozwolenie na stały pobyt mogłoby zostać wydane wnioskodawcy, który posiada odpowiednie umiejętności w języku fińskim lub szwedzkim oraz dwuletni staż pracy. Uzyskanie pozwolenia na stały pobyt na podstawie czteroletniego okresu pobytu nadal

byłoby możliwe, ale wnioskodawca musiałby spełnić jeden z trzech dodatkowych wymogów.

Statystyki dotyczące wniosków imigracyjnych pokazują¹³, że liczba wniosków o Niebieską Kartę UE oraz wniosków dla profesjonalistów osiągnęła szczyt w 2022 roku, kiedy wprowadzono usługę Fast Track, ale wkrótce powróciła do poprzedniego poziomu. Może to wynikać z różnych czynników, w tym ogólnej sytuacji gospodarczej w Finlandii i na świecie. Niemniej jednak, na podstawie obecnych trendów, wydaje się, że usługa Fast Track nie wygenerowała oczekiwanego wzrostu napływu specjalistów do Finlandii.

	2020	2021	2022	2023	2024
Specjalista	853	1605	2594	1408	1076
Niebieska karta UE	109	220	401	196	148

Holandia

Procedura Fast Track dla uznanych sponsorów znacząco zmieniła proces podejmowania decyzji dotyczących zezwoleń na pracę, czyniąc go znacznie szybszym i bardziej przewidywalnym. W ciągu roku od wejścia w życie Nowoczesnej Polityki Migracyjnej (Modern Migration Policy) ponad osiemdziesiąt procent wniosków składanych przez uznanych sponsorów zostało rozpatrzonych w ciągu jednego dnia roboczego, zamiast wcześniej wymaganych 8–12 tygodni.¹⁴ Pracodawcy obecnie otrzymują decyzję w około 2 tygodnie, co znacznie ułatwia planowanie międzynarodowej rekrutacji.

Program sprawił również, że Holandia stała się bardziej atrakcyjna dla globalnych talentów i ich pracodawców. W 2023 roku niemal 13 000 zezwoleń dla wysoko wykwalifikowanych migrantów zostało wydanych za pośrednictwem uznanych sponsorów – pięć razy więcej niż przed wprowadzeniem Modern Migration Policy.¹⁵

¹³ <https://tilastot.migri.fi/#applications/21205/59/2/232?l=en&end=659m>

¹⁴ https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2016/09/recruiting-immigrant-workers-the-netherlands-2016_g1g6a151/9789264259249-en.pdf#:~:text=With%20the%20introduction%20of%20the,processing%20time%20for%20other%20workers%E2%80%99

¹⁵ <https://ind.nl/en/about-us/background-articles/national-highly-skilled-migrant-scheme#:~:text=The%20purpose%20of%20this%20scheme,and%20%2022%2C%20among%20others>

Wyniki w zakresie zgodności z obowiązkami w dużej mierze odpowiadają oczekiwaniom, ponieważ sponsorzy są zmotywowani do ich wypełniania. Weryfikują wynagrodzenia i kwalifikacje, prowadzą szczegółową dokumentację oraz zgłaszają istotne zmiany do Urzędu ds. Imigracji i Naturalizacji (IND). Początkowo, po wdrożeniu Modern Migration Policy, pojawiały się wątpliwości, czy nadzór IND nad sponsorami będzie nadążał za rozwojem systemu. W 2017 roku Inspektorat Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa stwierdził, że nadzór IND nad uznanymi sponsorami powinien być bardziej proaktywny. IND koncentrował się głównie na wspieraniu i edukowaniu sponsorów, a mniej na wykrywaniu nieprawidłowości. Zidentyfikowano ryzyko, że sponsor może nadużywać systemu (np. nie wypłacając wymaganych wynagrodzeń), a IND nie zareaguje wystarczająco szybko. W odpowiedzi na te obawy, IND w ostatnich latach zwiększył działania kontrolne. Obecnie przeprowadza częstsze, losowe kontrole i ściśle współpracuje z Inspektorem Pracy przy kontrolach sponsorów.

Często powtarzaną krytyką jest to, że małe i średnie przedsiębiorstwa uważają opłatę za uzyskanie statusu sponsora oraz bieżące obowiązki administracyjne za uciążliwe. W odpowiedzi w 2021 roku uruchomiono czteroletni pilotaż “kluczowy personel startupów” (essential startup personnel), który zwalnia kwalifikujące się startupy technologiczne z opłaty za uznanie i umożliwia niższe progi wynagrodzeń w zamian za zobowiązania do tworzenia miejsc pracy i szkoleń.

Ogólnie system uznanych sponsorów i procedura Fast Track w Holandii uważane są za bardzo skuteczne narzędzie przyspieszające rozpatrywanie wniosków i przyciąganie wysoko wykwalifikowanych migrantów. Często podaje się je jako przykład najlepszej praktyki w zarządzaniu migracją w Europie, koncentrując się na uproszczeniu procedur przy zachowaniu integralności systemu. Skuteczność systemu odzwierciedla się w wysokim poziomie zadowolenia pracodawców oraz znaczącej liczbie składanych wniosków. System ten dobrze równoważy przyjazność dla biznesu z kontrolą migracyjną.

Wielka Brytania

Usługa Fast Track jest bardzo wydajna i w większości przypadków wnioski są rozpatrywane szybciej niż wskazany czas. Nie można tego jednak zagwarantować i czasami występują opóźnienia.

Okoliczności, które mogą powodować opóźnienia:

- Wnioskodawca wcześniej otrzymał odmowę wizy lub posiada wpis w rejestrze karnym,
- Brakujące dokumenty,
- Wnioskodawca pochodzi z kraju, dla którego wymagane są dodatkowe kontrole,
- Nieprawidłowe informacje we wniosku.

Zdarza się również, że opóźnienia występują mimo prostoty wniosku, ale są to rzadkie sytuacje i nie należy ich traktować jako standard.

Podsumowanie zalet i wyzwań procedur Fast Track w poszczególnych krajach.

Kraj	Zalety	Wyzwania	Ogólna ocena efektywności
Finlandia	Decyzje podejmowane w ciągu 1–2 dni po wizycie identyfikacyjnej (maksymalnie 2 tygodnie). Brak dodatkowych kosztów. Usługa wysoko ceniona przez pracodawców ze względu na szybkie relokacje pracowników. Automatyzacja skraca czas rozpatrywania również w procedurze standardowej	Bardzo rygorystyczne terminy (2 i 5 dni) bez możliwości elastycznego przesunięcia. Wizyta identyfikacyjna może być logistycznie trudna do zorganizowania. Karta pobytu czasami dociera do Finlandii wcześniej, niż wnioskodawca zdąży się tam pojawić. Czas rozpatrywania innych kategorii zezwoleń (przedłużenia, stały pobyt, obywatelstwo) znacznie się wydłużył.	Generalnie bardzo wydajna w porównaniu z procedurą standardową.

Kraj	Zalety	Wyzwania	Ogólna ocena efektywności
Holandia	W większości przypadków wnioski składane przez uznanych sponsorów są rozpatrywane pozytywnie w ciągu 2 tygodni od złożenia. Typowy czas decyzji wynosi około 2 tygodni w porównaniu do 3 miesięcy w standardowej procedurze. Prosty proces terenowy i szybkość procedury Fast Track sprawiają, że Holandia jest bardziej atrakcyjna dla firm i globalnych talentów, co przyczynia się do wyższego poziomu satysfakcji pracodawców i pracowników.	Opłaty za uzyskanie statusu uznanego sponsora są dość wysokie dla wielu firm, co sprawia, że małe i średnie przedsiębiorstwa często rezygnują z ubiegania się o ten status. Po uzyskaniu statusu uznanego sponsora firmy odczuwają stosunkowo duże obowiązki prawne i obciążenia administracyjne. Początkowo nadzór nad wypełnianiem obowiązków prawnych przez uznanych sponsorów był rzadko prowadzony. Ostatnio częstotliwość nadzoru została zwiększona.	W rezultacie status uznanego sponsora stał się powszechnie rozpoznawalną i cenioną opcją imigracyjną w Holandii zarówno wśród pracodawców, jak i pracowników.
Wielka Brytania	Fast Track: 500 GBP → 5 dni roboczych. Super Priority: 1 000 GBP → 1 dzień roboczy.	Wymagane dodatkowe opłaty. Możliwe opóźnienia w przypadku brakujących dokumentów, wpisu w rejestrze karnym, wcześniejszych odmów wizowych lub konieczności dodatkowych kontroli w związku z obywatelstwem. Sporadyczne, niezrozumiałe opóźnienia.	Ogólnie procedura jest wydajna i szybsza niż oficjalne terminy.

Podsumowanie

Finlandia, Holandia i Wielka Brytania wprowadziły przyspieszone procedury legalizacji pobytu i pracy dla zagranicznych specjalistów i ich rodzin. Choć wszystkie mają na celu przyspieszenie procesu, różnią się konstrukcją, zakresem i podstawą prawną.

Finlandia uruchomiła Fast Track w czerwcu 2022 r. dla wybranych grup wysoko wykwalifikowanych pracowników i ich rodzin. Decyzja powinna zostać wydana w ciągu dwóch tygodni, przy szybkim potwierdzeniu warunków zatrudnienia przez pracodawcę. Wnioskodawcy mogą również otrzymać wizę typu D, umożliwiającą natychmiastowy wjazd. Procedura jest bardzo skuteczna, choć rygorystyczne terminy stanowią wyzwanie, a środki przeznaczone na Fast Track wydłużyły czas rozpatrywania innych kategorii, takich jak stały pobyt czy obywatelstwo.

Holandia stosuje system uznanych sponsorów wprowadzony ustawą Modern Migration Policy Act (MoMi). Zaufani pracodawcy mogą składać uproszczone wnioski, które są rozpatrywane w około 2 tygodnie zamiast 3 miesięcy. System obejmuje wysoko wykwalifikowanych migrantów, przeniesienia wewnątrz korporacji, posiadaczy Niebieskiej Karty UE i członków rodzin. W roku 2023 przyjęto w ten sposób niemal 13 000 osób. Choć obowiązki administracyjne i opłaty są krytykowane przez małe i średnie przedsiębiorstwa, pilotażowe programy dla startupów częściowo je złagodziły.

Wielka Brytania przyjęła podejście rynkowe. Od 2013 r. wnioskodawcy mogą wykupić usługi „Priority” (5 dni) i „Super Priority” (24 godziny) dla większości wiz, niezależnie od statusu pracodawcy czy zawodu. System zapewnia szybsze decyzje, choć opóźnienia mogą wystąpić przy dodatkowych kontrolach. Choć nie jest reformą strukturalną, daje elastyczność i przewidywalność dla osób gotowych zapłacić za szybkość.

Podsumowując, te trzy podejścia ilustrują różne strategie krajowe ułatwiające migrację wysoko wykwalifikowanych pracowników. Finlandia kładzie nacisk na selektywność i ścisłe terminy, aby przyciągnąć najwyższej klasy talenty. Holandia wbudowuje efektywność w prawo poprzez system sponsorów oparty na zaufaniu, równoważąc potrzeby biznesu z obowiązkami kontrolnymi. Wielka Brytania natomiast opiera się na modelu komercyjnym, oferując szeroki dostęp do przyspieszonych usług w zamian za opłatę, kosztem reform strukturalnych. Każde podejście odzwierciedla szersze priorytety polityczne: selektywne przyciąganie talentów w Finlandii, partnerską zgodność w Holandii oraz elastyczność usługową w Wielkiej Brytanii.

Konfederacja Lewiatan, od lipca 2024 roku, realizuje projekt „Obserwatorium DEI”. Projekt jest dofinansowany przez Unię Europejską w ramach programu FERS 2021-2027 zgodnie z umową: FERS.04.03-IP.06-0005/24.

Cel: Projekt realizujemy, aby wzmocnić nasz potencjał poprzez budowę centrum eksperckiego odpowiedzialnego za tematykę różnorodności, równości i włączenia (diversity, equity, inclusion – DEI).

Główne zadania realizowane w ramach projektu to:

- Udział w opracowaniu oraz monitorowanie przepisów i polityk publicznych w obszarze DEI.
- Opracowanie i pilotażowe wdrożenie programu podnoszenia kompetencji w obszarze DEI.
- Upowszechnianie rekomendacji oraz programów kompetencji i kwalifikacji DEI.

Będziemy wzmacniać naszą aktywność poprzez:

- Spotkania konsultacyjne dla naszych członków,
- Spotkania informacyjne dla partnerów dialogu społecznego i obywatelskiego,
- Webinaria dotyczące praktyki wdrażania przepisów i polityk DEI, barier i benchmarków oraz optymalnych rozwiązań legislacyjnych, które zagwarantują szeroki dostęp do informacji zwrotnej o praktyce funkcjonowania przepisów.
- Webinaria dotyczące podnoszenia kompetencji w obszarze DEI.

Przeprowadzimy w ramach projektu także **audyt ekspercki i technologiczny – analizę możliwości wdrożenia cyfrowego kwalifikatora tytułu pobyтового**. Zostaną opracowane standardy i metodologia raportowania danych w zakresie ujawniania luki płacowej w firmach. Opracowana będzie ekspertyza dot. analizy scenariuszy rozwoju standardów DEI w UE oraz ekspertyza założeń dotyczących danych ujawnianych w raportach ESG w obszarze S – typ danych, zasady zbierania i porównania.

Przeprowadzone będą **warsztaty międzysektorowe z udziałem ekspertów akademickich, sektora pozarządowego, prywatnego i publicznego nt. kierunku pożądanych zmian w obszarze polityki migracyjnej**.

Zbudujemy również **internetową platformę prezentującą informacje dotyczące DEI**, w tym w obszarze przepisów i polityk publicznych (w tym podsumowania konsultacji, prezentacje wypracowanych narzędzi, treści informacyjne dostosowane do formy online, podsumowanie badań, również w formie infografiki, krótkie materiały graficzne, relacje z wydarzeń organizowanych w projekcie).

Efekty: Efektem projektu będzie wzmocnienie eksperckiego i instytucjonalnego potencjału Konfederacji Lewiatan oraz podniesienie kompetencji naszych przedstawicieli uczestniczących w dialogu społecznym na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym w obszarze DEI.

Ekspertyza przygotowana w projekcie **Obserwatorium DEI.**

Projekt realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

